

PISKU LOPPURAPORTTI 15.10.2020

PISKU on lyhennys hankkeesta ”Pien-Saimaa kuntoon” vesistönkunnostushanke. Hanke on Ympäristöministeriön rahoittaman vesiensuojelun tehostamisohjelman, Veden vuoro hanke. Hanketta hallinnoi Lappeenrannan seudun ympäristötoimi. Hankkeen työntekijöinä toimivat osa-aikaisina FM Raija Aura ja kosteikkoasiamies Antti Happonen. Hankkeessa toteutettiin viestintää, seurantaa, suunnittelua, ympäristökasvatusta ja yhteistyötä muiden alueellisten sekä valtakunnallisten vesiensuojeluhankkeiden sekä sidosryhmien kanssa. Viestinnässä tuotiin esille vesiensuojelun ja vesistöjen kunnostuksen merkitystä sekä pyrittiin jakamaan tietoa sekä kannustettiin asukkaita ja sidosryhmiä osallistumaan ja sitoutumaan vesiensuojeluun. Hankkeen käytännön toteutus ja toimenpiteet painottuivat vuoteen 2019. Vuoden 2020 puolella toteutettiin yhteistyötä, seurantaa ja hulevesikosteikkojen huolto- ja kunnostustöitä. Vuoden 2020 alusta käynnistynyt EU Maaseuturahaston rahoittama kolmivuotinen Pien-Saimaan kunnostushanke PISARA+ jatkoi kunnostustoimia.

VIESTINTÄ

Pien-Saimaan kunnostus ja vesiensuojelu olivat esillä useissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa. PISKU ständi oli esillä Lappeenrannan kaupungintalolla vuosittaisessa Tammistartissa 9.1., Asunto ja Rakentaja -19 messuilla Lappeenrannan Rauhasa 19.-20.1., Kuntajohtajien seminaarin yhteydessä Lappeenrannan Rauhasa 16.5., Kalevan Kisoissa Lappeenrannan Kimpisessä 1.-4.8. ja Greenreality karnevaalissa Lappeenrannan Edustatorilla 29.8. sekä seminaareissa 4.4. Ravinnekierroista voimaa ja 15.5. Mikromuovi ja kiertotalous. Vesiensuojelua ja Pien-Saimaan kunnostusta esiteltiin luennoilla viidessä tilaisuudessa ja YLE Lappeenranta teki aiheesta kaksi juttua. YLE Mikkeli teki haastattelun mutapalloista Mikkelin Myrkkylammella.

Tapahtumista ja asioista tiedotettiin www.piensaimaa.fi, www.lappeenranta.fi ja www.greenreality.fi verkkosivuilla sekä sosiaalisessa mediassa mm. Pien-Saimaa Facebook -ryhmässä.

Tilaisuuksia ja osallistumisia

- 9.1.2019 Tammistartti, Pien-Saimaan kunnostus ständi, Lpr
- 19.-20.1.2019 Asunto ja rakentaja -19 messut Rauha, Lpr
- 21.3.2019 Kansalaisseuranta ja näkösyvyys eli Secchi levyn käyttö Lappeenrannan Pursiseururan jäsenilta, Lpr
- 4.4.2019 Ravinnekierroista voimaa Etelä-Karjalassa -seminaari LUT Lpr
- 15.5.2019 Kiertotalous ja mikromuoviseminaari Lpr
- 16.5.2019 Kuntajohtajien (KUJO) seminaari, ständi Rauha, Lpr
- 20.5.2019 YLE juttua Skinnarilan kosteikolla
- 23.5.2019 Luento Saimaasta EKSOTEN päivätoimintakeskus Pumpussa
- 3.-4.6. Vesistökunnostuspäivät Mikkeli
- 5.6.2019 Mutapalloja Myrkkylampeen, Mikkeli
- 5.6.2019 Finnish Lakeland Forum ja Saimaa peruskirja allekirjoitus,
- 17.6.2019 Tiedotus: YLE Myllysaarella sinilevätietoa
- 18.6.2019 Pien-Saimaan vesiensuojelu- ja kunnostusesitys kiinalaisvieraille Kivisalmen pumppaamolla

1.-4.8.2019 Kalevan Kisat, Greenreality ja Pien-Saimaan esillä ständillä
 26.8.2019 Kosteikkoklinikka ja työnäytös Nuorajärven kosteikolla
 27.-28.8.2019 Vaikuta vesiin –seminaari HKI
 29.8.2019 Greenreality karnevaali, Lpr Pien-Saimaan esillä ständillä
 12.9.2019 Erasmus opettajat luento LUT:ssa: Hulevesikosteikot ja Veera Vesipisara
 29.10.2019 TiedeTiistai ja luento Pien-Saimaan kunnostuksesta, Saimaarium Lpr
 11.11.2019 Asukasyhdistyksen kokous ja esitelmä Pien-Saimaasta ja veden laadusta

YMPÄRISTÖKASVATUS

Vesiensuojeluaiheista ympäristökasvatusta tarjottiin alueen kouluille ja päiväkodeille. PISKU hanke osallistui Lappeenrannan kaupungin ja Lappeenranta LUT yliopiston Junior Universityn eli UNIORIN toimintaan. PISKUn osuus oli kolmasluokkalaisten vesiteema päivän oppitunti luonnonvesistä ja vesiensuojelusta, veden kierrosta, olomuodoista ja Veera Vesipisaran satu. UNIORI tarjoaa kahden oppitunnin kokonaisuuden kaikille Lappeenrannan kaupungin kolmasluokkalaistilalle 20 koululla, lähes 40 ryhmälle ja 756 oppilaalle. PISKU osallistui vesipäivään 10 koululla ja tavoitti 413 oppilasta.

Matti Muovinen WANTED! haastekampanja roskien ja muovin keräämiseksi järjestettiin huhti-toukokuun aikana. Kampanjaan haastettiin osallistumaan asukkaita, yhdistyksiä, työpaikkoja, yrityksiä, kouluja ym yhteisöjä keräämään roskaa ja muovia luonnosta sekä tarjottiin tietoa vesiensuojelusta, mikromuovista ja ympäristövastuusta. Kampanjarahoituksen avulla hankittiin roskankerääjiä, suojakäsineitä ja roskapusseja. Kampanja toteutettiin yhteistyössä Lappeenrannan Lions clubien kanssa Lionsien valtakunnallisen ”Leijonat puhtaan veden puolesta” hankkeen toimenpiteenä. Kampanjaan osallistui noin 1000 henkilöä ja roskaa kerättiin noin 20 kuutiota. Kampanjan aikana otettiin mikromuovinäyte Sammonlahden hulevesikosteikolta ja järjestettiin Muovin kierto -seminaari Lappeenrannan Kehruuhuoneella 15.5.2019. Sammonlahden koulu osallistui kampanjaan oman ympäristöpäivänsä yhteydessä ja Samuel Hartikainen Itä-Suomen yliopistosta piti oppilaille mikromuovityöpajan. Kampanjan toteutukseen osallistuivat Etelä-Karjalan jätehuolto Oy, Sammonlahden koulu, Circwaste -hanke. Kampanjaa rahoitti Valtioneuvoston Kokeilunpaikka.fi

Matti Muovinen WANTED! haastekampanjaan osallistui asukkaita ja asukasyhdistyksiä, koululaisia ja työpaikkoja.

YHTEISTYÖ

Keskeiset yhteistyökumppanit olivat alueen kunnat, Lappeenrannan kaupungin Greenreality palvelut ja Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Etelä-Karjalan liitto, Metsäkeskus Kaakkois-Suomi, LUT yliopisto, Pien-Saimaan suojelusuojeluyhdistys ja Saimaan vesiensuojeluyhdistys, osakaskunnat ja Läntisen Pien-Saimaan kalastusalue, asukkaat ja maanomistajat sekä valtakunnallinen vesistökuunnostusverkosto.

Yhteistyöryhmä ”Pien-Saimaan Pelastajat” koordinoi, ohjaa ja ideoi kunnostustoimintaa. Ryhmään kuuluu keskeiset yhteistyökumppanit ja sidosryhmät: Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Etelä-Karjalan maakuntaliitto, Taipalsaaren kunta, Pien-Saimaan suojeluyhdistys ry, Saimaan vesiensuojeluyhdistys ry/Saimaan vesi- ja ympäristötutkimus Oy, Läntisen Pien-Saimaan kalastusalue sekä Metsäkeskus. Yhteistyöryhmä kokoontui kolme kertaa.

Yhteistyötä tehtiin muiden hankkeiden kanssa, joista voi mainita Circwaste, Kuuksene kuntoon ja SHEM-WP kemikaaliton vesienpuhdistushanke ja Jässi jätevesineuvontahanke. Pien-Saimaan pumppaamojen jatkosuunnittelu oli Etelä-Karjalan liiton hallinnoima hanke, jonka ohjausryhmään Lappeenrannan seudun ympäristötoimi ja PISKU -hanke osallistuivat.

Lappeenrannan teknillisen yliopiston eli LUT yliopiston kanssa tehtiin yhteistyötä monella tavalla. Raija Aura osallistui kandidoiden ohjaukseen. Kandidoiden aiheina oli vesiensuojelumenetelmien ja suodatinmateriaalien testaus ja kehittäminen. Projektikurssin ryhmätyön aiheena oli näkösyvyyslevyn markkinointi ja käytön edistäminen. Koneenselän hapetuslautan kehittäminen ja seuranta sekä Junior Universityn / UNIORIN vesipäivät olivat käytännön yhteistyön muotoja.

Matti Muovinen WANTED! haastekampanjan toteutukseen osallistuivat Lappeenrannan Lions Clubit, Etelä-Karjalan jätehuolto Oy, Sammonlahden koulu, Circwaste -hanke. Lappeenrannan Lions Clubit järjestivät valtakunnalliseen Puhtaiden vesien kampanjaansa liittyen oman roskienkeräyspäivän 4.5.2019 Lappeenrannan eri kaupunginosien ranta-alueilla.

KOSTEIKKOJEN HOITO

Pien-Saimaan valuma-alueelle on viime vuosina rakennettu lähes 100 kosteikkoa. Kosteikkorakentaminen alueella on nyt vähentynyt, pääpaino on nyt kosteikkojen seurannassa, hoidossa ja kunnostuksessa. Jokaiselle kohteelle on tehty kohdekohtainen hoitosuunnitelma. Kosteikkoasiamies Antti Happonen neuvoi ja opasti maanomistajia ja kosteikoista vastaavia tahoja kosteikkojen hoidossa ja kunnostuksessa. Nuorajärven kosteikolla järjestettiin 26.8.2019 Kosteikkoklinikka ja työnäytös. Tilaisuudessa neuvottiin kosteikon hoidon merkityksestä, tarjottiin käytännön ohjeita ja nähtiin erilaisia työkoneita työssä. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Nuorajärven ystävät ry:n ja Saimaan vesiensuojeluyhdistyksen Kuuksene kuntoon -hankkeen kanssa.

Kosteikkoklinikka Nuorajärven kosteikolla keräsi yleisöä noin 70 henkeä Pien-Saimaan ja Kivijärven alueilta.

Alkuvuodesta 2020 toteutettiin neljällä Lappeenrannan kaupungin hulevesikosteikolla hoito- ja kunnostustyötä. Kunnostustyöt toteutettiin Lappeenrannan kaupungin investointirahalla kosteikkoasiamies Antti Happonen johdolla.

Kuva on Sammonlahden hulevesikosteikolta.

SEURANTA JA TUTKIMUS

Pien-Saimaan vedenlaadun pitkäseuranta ja kosteikkoseuranta jatkui aiempien vuosien tapaan. Kosteikkoseuranta jatkui 21 kohteella kolme kertaa vuodessa. Koneenselän hapetuslautan seuranta tehtiin kerran kuukaudessa vesinäyttein, hapetuslautan vaikuttavuutta mittasi myös jatkuvatoiminen mittaustila Koneenselällä hapetuslautan lähistöllä. Kivisalmen pumppaamon seuranta jatkui viidellä näytepisteellä kuukausittain. Seurannan kustannukset jakautuivat eri hankkeiden ja tahojen kesken.

Mikromuovitutkimus Sammonlahden kosteikolta tehtiin Matti Muovinen haastekampanjan kustannuksella.

Pien-Saimaan biologista seuranta suunniteltiin ja kehitettiin yhteistyössä KAS ELY:n, Saimaan vesiensuojeluyhdistyksen ja Lappeenrannan Energian kanssa.

KALENTERI PISKU 2019-2020

2019

- 4.1.2019 Greenreality palvelut kokous
- 8.1.2019 Kandityöt palaveri, LUT yliopisto
- 9.1.2019 Tammistartti, Pien-Saimaa ja vesiensuojelu ständi, Lappeenrannan kaupungintalo
- 10.1.2019 Hulevesikosteikkojen kunnostussuunnitelmat ja toteutus kokous
- 18.1.2019 Greenreality palvelut kokous
- 19.-20.1.2019 Asunto ja rakentaja -19 messut Rauhasa, Lpr
- 22.1.2019 Nuorisotoimen KEKE –hanke kokous
- 22.1.2019 Antti Haapala ELY—palaveri
- 31.1.2019 PISARA ohjausryhmän ja Pien-Saimaan Pelastajat kokous
- 1.2.2019 Greenreality palvelut kokous
- 1.2.2019 hakemus /Kokeilupaikka.fi /Matti Muovinen
- 1.2.2019 SHEM-EM hankkeen palaveri
- 8.1.2019 TET harjoittelijan ohjaus ja valmennus
- 12.2.2019 UPM edustan tumma vesi kesällä 2018 palaveri
- 13.2.2019 Uniori/Kuusimäen koulu
- 15.2.2019 Greenreality palvelut kokous
- 20.2.2019 Kokeilupaiikka (Matti Muovinen kampanja) kick off tilaisuus Helsinki
- 21.2.2019 Pyöräilyviikko –palaveri ja Greenreality nettisivut
- 22.2.2019 SHEM-WP kick off kokous
- 5.3.2019 Kuolimon vesiensuojelu kokous
- 5.3.2019 LUT projektikurssi/Secchi levy loppuseminaari
- 6.3.2019 Projektipalaveri
- 7.3.2019 SHEM-WP palaveri, testikohteen valinta
- 8.3.2019 Matti Muovinen kampanjan palaveri EKJH
- 15.3.2019 Greenreality palvelut kokous
- 19.3.2019 Kandityö LUT (shungiitti ja EM suodatinmateriaalina)
- 21.3.2019 Kansalaisseuranta ja näkösyvyys eli Secchi levy Lappeenrannan Pursiseuran jäsenillä, Lpr
- 29.3.2019 Maakunnallinen ympäristönsuojeluviranomaisten kokous, Imatra
- 4.4.2019 Ravinnekiirroista voimaa Etelä-Karjalassa -seminaari LUT Lpr
- 9.4.2019 UPM tumma vesi 2018 -palaveri
- 11.4.2019 Kutila jatkosuunnittelu ohjausryhmä, Lpr
- 24.4.2019 Palaveri Lionsien kanssa / Matti Muovinen 4.5.
- 9.5.2019 Uniori/Lavolan koulu
- 15.5.2019 Muovin kierto –seminaari Lappeenranta, LUT
- 16.5.2019 Kuntajohtajien (KUJO) seminaari, ständi Rauhasa
- 20.5.2019 Mikromuovinäyte Sammonlahden kosteikolta
- 20.5.2019 YLE juttua Skinnarilan kosteikolla
- 23.5.2019 Luento Saimaasta EKSOTEn päivätoimintakeskus Pumpussa + VIMA
- 28.5.2019 Sammonlahden koulun ympäristöpäivä
- 3.-4.6. Vesistökuunnostuspäivät Mikkeli
- 5.6.2019 Saimaan peruskirja allekirjoitus Mikkeli
- 12.6.2019 Tiedotus: Greenreality nettisivut
- 13.6.2019 Pien-Saimaan pelastajat yhteistyöryhmän kokous
- 17.6.2019 Tiedotus: YLE Myllysaarella sinilevätietoa
- 18.6.2019 Kiinalaisryhmä Lpr vieraana, Pien-Saimaan vesiensuojelu- ja kunnostusesitys
- 1.-4.8. Kalevan Kisat, Greenreality ja Pien-Saimaan esillä ständillä
- 13.8.2019 Kutilan kanavan jatkosuunnittelun ohjausryhmän kokous
- 15.8.2019 Kuolimo, Vartusjärvi ja Kivisahinoja maastokäynti
- 22.8.2019 Pien-Saimaan biologinen tarkkailu kokous
- 23.8.2019 Järvi-Suomen ympäristö- ja ilmasto-ohjelman työpaja
- 26.8.2019 Kosteikkoklinikka ja työnäytös Nuorajärvellä
- 27.-28.8.2019 Vaikuta vesiin –seminaari HKI YM
- 29.8.2019 Greenreality karnevaali
- 5.9.2019 Kutila matkailukohteena työpaja
- 6.9.2019 Asukkaiden osallistuminen ja vaikuttaminen työpaja
- 12.9.2019 Erasmus opettajat LUT:ssa: Hulevesikosteikot ja Uniori & Veera Vesipisara

17.9.2019 Uniori/Kesämäen koulu
17.9.2019 Pien-Saimaan Pelastajat yhteistyöryhmä
25.9.2019 Uniori/Lauritsalan koulu
26.9.2019 Uniori/Kimpisen koulu
1.10.2019 Uniori/Pontus
2.10.2019 Uniori/Kaukaan koulu
8.10.2019 Uniori/Joutsenon koulu
9.10.2019 Uniori/Pulpin koulu
17.10.2019 Uniori 3. lk vesipäivä roadshow palaveri
17.10.2019 Kaupunkisuunnittelun työpaja
24.10.2019 Jässi jätevesineuvontahankkeen ohjausryhmän kokous
29.10.2019 TiedeTiistai ja luento Luonto- ja tiederkeskus Saimaarium Lpr
30.10.2019 Pien-Saimaan pohjaeläintutkimus palaveri
7.11.2019 SEVIRA vesiensuojeluhankkeen ohjausryhmä Kouvola
11.11.2019 Asukasyhdistyksen kokous ja esitelmä Pien-Saimaasta ja veden laadusta
19.11.2019 Jässi -jätevesineuvontahankkeen loppuseminaari
11.12.2019 Ilmasto muuttuu – muuttuvatko ratkaisut -seminaari, Kouvola
2020
16.1.2020 Pien-Saimaan pelastajat yhteistyöryhmä